

UTFORDRINGER OG MULIGHETER KNYTTET TIL BARNES DELTAKELSE OG MEDVIRKNING

Kort oversikt for barnevernsarbeidere

Dette dokumentet er en del av det europeiske Erasmus+ KA202-prosjektet, "Participation and Collaboration for Action", akronym PANDA, sept. 2020 – august 2023. Prosjektet involverer 4 europeiske universiteter: Artevelde University of Applied Sciences (Belgia), Norges teknisk naturvitenskapelige universitet (Norge), Queen's University Belfast (Nord-Irland) og Universidad Complutense de Madrid (Spania). Det involverer også 4 organisasjoner: Growing Up (Belgia); Trondheim Kommune/Link (Norge); Voice of Young People in Care, VOYPIC, (Nord-Irland) og Fundación Secretariado Gitano, FSG (Spania).

Denne rapporten er utarbeidet av Artevelde University of Applied Sciences, Belgia.

Forfattere: Eerdekens Wendy, Heirbaut Eva, Winter Karen, Dahlø Husby Inger Sofie, Juul Randi, Mc Cafferty Paul, Mercado García Esther, Aerts Linda, Haedens Nele, Lowagie Lisselotte, Saenen Virna, Blanco Carrasco Marta, Leyra Fatou Begoña, Corchado Castillo Ana, Dorado Barbe Ana.

Til norsk ved Elin Hassel Iversen, Inger Sofie Dahlø Husby og Randi Juul.

Innhold

Innledning.....	3
1. Begrepet "deltakelse"	3
2. Oppfatningen av "det unge barnet".....	5
3. Barnet i familie og i samfunn	6
4. Å arbeide i barnevernet	7
4.1. Det spesielle ved barne- og ungdomsomsorg og barne- og ungdomsvern	7
4.2. Fra juridiske, politiske og organisatoriske rammer til praksis	8
5. Deltakelse som relasjonsprosess	9
5.1. Den profesjonelles rolle	9
5.2. Ferdigheter.....	9
5.3. Tid og rom.....	9
5.4. Verktøy og metoder	10
5.5. Verdier.....	10
6. utfordringer og muligheter	10
Referanser.....	11

Innledning

PANDA-prosjektet har som mål å fremme småbarns (12 år og under) deltakelse og medvirkning i beslutningsprosesser på tvers av land i Europa, gjennom å styrke fagfolks samarbeid med barn i kontakt med velferdstjenester, spesielt små barn i kontakt med barnevernet.

Under ledelse av 8 partnerorganisasjoner fra fire land, Belgia, Spania, Norge og Nord-Irland (sosialarbeidere, ledere, politiske ansvarlige, forskere og undervisere), har prosjektet satt seg tre mål:

- lage et mediebibliotek som kan bidra til å øke fagfolks ferdigheter og kunnskap om samarbeid med små barn
- utarbeide overordna retningslinjer/prinsipper som kan hjelpe politisk ansvarlige og organisasjoner til å realisere også små barns rett til deltagelse og medvirkning
- tilby undervisere nye verktøy og metoder til bruk i opplæring av studenter og ansatte i barnevernet

Figur 1 PANDA-konsept (2022)

En rekke utfordringer og muligheter er knyttet til oppgaven med å legge til rette for barns deltagelsesrettigheter. Fagpersoner med forskjellige arbeidsoppgaver i tilknytning til barn, i ulike sammenhenger og i forskjellige land, har pekt på utfordringer og muligheter knyttet til barns deltagelse. I denne rapporten for barnevernsarbeidere fokuseres felles utfordringer og muligheter. Det finnes allerede et betydelig antall publikasjoner, hovedsakelig om utfordringer knyttet til små barns deltagelse og medvirkning. Mulighetene for at også yngre barn medvirker, diskuteres i mindre grad i faglitteraturen. Både muligheter og utfordringer blir beskrevet i denne oversikten.

1. Begrepet "deltakelse"

En av utfordringene vi alle står overfor, er hva vi mener med begrepet "deltakelse". Vi snakker ofte om deltagelse. Både politisk ansvarlige, organisasjoner og barnevernsarbeidere støtter opp under betydningen av at barn deltar og medvirker. I praksis merker vi imidlertid at dette er et tvetydig

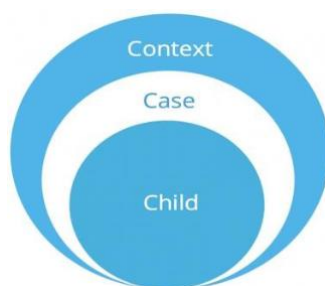
begrep som ofte tolkes forskjellig. Er deltakelse en rettighet, en aktivitet, en relasjonsprosess? Hvor langt går deltakelsen? Handler det først og fremst om å informere og/eller la barn bestemme? Eller er deltakelse knyttet mer til en kontekst og barns rettigheter (for eksempel et lærende demokrati), og i i tilknytning til relasjoner hvor begreper som partnerskap, samarbeid og medvirkning er mer dekkende begreper?

FNs barnekonvensjon gir grunnleggende definisjoner og forståelser av barns deltakelsesrettigheter. Fagpersoner må være oppmerksomme på innholdet i FNs barnekonvensjon, de tilstøtende retningslinjene, de generelle kommentarene og konvensjonen om rettigheter for barn med nedsatt funksjonsevne.

Det finnes forskrifter, retningslinjer og prosedyrer som støtter opp under barns rett til å delta. Men når det er mange dokumenter, kan de også lett misforståes og/eller brukes feilaktig og dermed kan resultatet bli falsk medvirkning. Prosessen med deltagelse kan utvikle seg til en tvangssituasjon, der det blir et krav at barnet deltar og medvirker.

Profesjonelle praksiser kan altfor lett bli en "sjekkliste-øvelse» uten garanti for reell deltakelse og medvirkning. Hva skjer da med budskapet/fortellingen barnet bringer til torgs? Hva slags innflytelse får egentlig barnet? (Bessant & Broadly, 2014).

Det er viktig at barnevernsarbeidere forholder seg til deltagelse og medvirkning som noe mer enn «hva er» (f.eks. at det er en oppgave som bare må fullføres), men heller tenke på "hvorfor" og "hvordan"; at deltagelse og medvirkning er noe som utvikles over tid i en kontekstuell, relasjonell prosess. Antagelser om barn, barns oppvekst (familier, kulturer og lokalsamfunn), praksiser og samfunnsutfordringer er viktige forhold å ha kunnskap om. Den økologiske kommunikasjonsmodellen i prosjektet «Talking and Listening to Children» (<https://talkingandlisteningtochildren.co.uk/>) (TLC-prosjektet) vektlegger barnets individuelle identitet, nære familie og samfunnsforholdene rundt barnet. Den viser hvor viktig det er å arbeide med barn og barns medvirkning i et helhetsperspektiv (Figur 2).

Figur 2 Modell fra Snakk og Lytting til barn (TLC-prosjektet)

For å delta, som skissert i FNs barnekonvensjon og i de generelle kommentarer, har barn i utgangspunktet rett til og behov for informasjon. Altfor ofte er ikke barn, spesielt i barnevernet og barn under alternativ omsorg, klar over sine rettigheter. Som et resultat av dette mangler de derfor viktig informasjon for å delta aktivt.

Det er viktig at barnevernsarbeidere er klar over hvordan de informerer barn om retten de har til deltagelse og medvirkning generelt og den særlige retten til deltagelse og medvirkning i barnevernet.

Det er også viktig at barnevernsarbeidere tenker over hvordan, når og hvor de skal involvere barn i deltakende prosesser og skreddersy disse anledningene til de behov barnet har. Det betyr hensyntagen til barnets valg og preferanser, barnets utvikling, kompetanse og kapasitet, alder, kjønn, funksjonsevne, seksualitet, religion, etnisitet, språk, kultur og arv og kontekst.

Barnevernsarbeidere må også vurdere hvordan og hvor de dokumenterer og oppbevarer barns synspunkter og fortellinger og de bør ha et system som gir oversikt over hvilke synspunkter som deles med hvem og hvordan dette foregår, og om og i hvilken grad barns synspunkter blir tatt hensyn til og/eller vektlagt i de beslutningene som tas.

Det er også viktig at barnevernsarbeidere er klar over at det finnes lokale organisasjoner som kan bistå og støtte barn i kontakten de har med barnevernet.

2. Oppfatningen av "det unge barnet"

En annen utfordring vi står overfor er våre antagelser om og holdninger til små barn. I Pandaprojektet har vi som mål at små barn (fra 0 til 12 år), skal involveres. Måten vi voksne forstår småbarn på, har innflytelse på hvordan vi lar dem delta og medvirke.

Ifølge barnekonvensjonen blir barn sett som subjekter og ikke lengre bare objekter. Foreldre forventer også at fagfolk skal anerkjenne barnet deres som aktør og et unikt individ, et subjekt med egne meninger (Juul og Dahlø Husby, 2019). Dette betyr at barn også har aktive rettigheter som rett til å delta. Vi merker oss at jo yngre barnet er, jo mer utfordrende er barrierene for at barn skal få full tilgang til denne rettigheten.

Fagfolk tar vanligvis hensyn til barns utvikling, både kognitivt, sosialt og følelsesmessig. Fallgruven er at vi ofte fokuserer mer på det barn ikke kan og ikke får til, enn på de ressursene de har; hva de faktisk er i stand til å tenke og gjøre. På denne måten er sjansen stor for at vi undervurderer barnets kompetanse.

Resultatet kan lett bli at de mest sårbare barna ikke gies anledning til å medvirke. Det kan for eksempel gjelde barn med nedsatt funksjonsevne, barn fra vanskeligstilte familier, barn hvis førstespråk ikke er fra det landet de bor i og barn med forskjellig kulturell, etnisk og religiøs bakgrunn. Fremmedes er det mer vanlig å betrakte barn som inkompetente, fremfor å se dem som kompetente aktører (Bessant & Broadly, 2014). Når det gjelder barns deltagelse og medvirkning, bør utgangspunktet for fagfolk være at barn er kompetente.

På den annen side må vi også ta hensyn til at barns utvikling kan være i fare grunnet forhold i hjemmet og/eller oppvekstmiljøet. Barnevernsarbeidere må kunne mestre å ha barns sårbarhet for øye samtidig som de fokuserer barns kompetanse og resiliens. Det er også viktig at profesjonelle i

barnevernet vurderer om de har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere sårbare barn med andre underliggende problemer på en adekvat måte.

Barnevernsarbeidere som skal bidra til å realisere barns deltagelsesrettigheter trenger å ha gode kommunikasjonsferdigheter, både verbale og ikke-verbale kommunikasjonsferdigheter, være leken, og komfortabel med å være nær barnet, kunne benytte berøring, bevegelser, lyder, mimikk så vel som ferdigheter i å jobbe med hele familien. Barnevernsarbeidere må selv vurdere om de har tilstrekkelige kommunikasjonsferdigheter og/eller om barnet kan ha nytte av en talsperson fra en relevant rådgivnings- eller barnerettighetsvennlig organisasjon som kan bidra til å sikre barnets deltakelsesrettigheter.

3. Barnet i familie og i samfunn

En annen utfordring er å være klar over at alle barn er en del av et familiesystem. Når barn skal medvirke er det viktig å ta hensyn til barnets familiesituasjon og nettverket forøvrig. Det kan være krevende å oppfylle barns deltagelsesrettigheter og samtidig ta hensyn til foreldrene og foreldrebarne forholdet.

Fagfolk må, så langt det er mulig, ta hensyn til barns lojalitet til foreldre, familie og andre. Så langt det er mulig må barnevernsarbeidere unngå at barn blir dratt inn i lojalitetskonflikter (BoszormenyiNagy, 1986). Barnevernsarbeidere må være oppmerksomme på at barn alltid tilhører et familiesystem. Alt hva barnevernet foretar seg virker inn på hele familien og relasjonene dem imellom. Dette er spesielt viktig å tenke på i arbeidet med spebarn og smårollinger (0 til 4 år).

Jo yngre barna er, jo mer snakker de gjennom kroppen. Spedbarn kommuniserer f.eks gjennom lyder, følelser, ansikts- og kroppsbevegelser. Små barn har stort behov for kontakt og samhandling og at omsorgspersoner er responsive. For å kunne utvikle seg kognitivt, sosialt, emosjonelt og relasjonelt (socioemosjonell og relasjonell utvikling, samt utvikling av hjernen) er barnet avhengig av erfaringer med positivt kontakt og omsorg, varme og kjærlighet.

Dette er «vitaminer» for vekst. Langvarig stress i denne fasen kan være skadelig for spedbarn og påvirke utviklingen negativt.

Det er nyttig for fagfolk å vurdere uttrykket 'Det finnes ikke noe slikt som et spedbarn', noe som betyr at intet spedbarn eksisterer utenfor sin kontekst, det vil si, hvem de er og hvordan de blir sett, har like mye å gjøre med deres kontekst (f.eks. relasjonelle forhold med andre) som med dem selv. Sagt på en annen måte, det viktig for fagfolk å vurdere poenget: "Du kan bare ta vare på spedbarnet ved å ta vare på omgivelsene" (Vliegen, 2021)

Spørsmålet om hvordan vi kan få småbarn til å delta er relevant. Vi ser et økende fokus på målgruppen småbarn på tvers av ulike sektorer, enten det er knyttet eksplisitte til «deltakelse» eller ikke. For eksempel: ikke bare deltakelse fra foreldre, men også fra barn i barnehagen og annen førskole-omsorg, innen småbarns mentale helse og etablering av småbarns-psykiatri innen psykisk helsevern, spørsmålet om hvorvidt og hvordan småbarn også kan ha en stemme i 'barnas parlament'

innen barnehager/ skoler / utdanning, med fokus på foreldre-barn-forholdet helt fra begynnelsen og til og med før unnfangelsen innenfor institusjonalisert ungdomsomsorg. De første 1000 dagene er betydningsfulle for utviklingen og får oppmerksomhet i politiske dokumenter, ... Den siste utviklingen indikerer at vi tar hensyn til småbarns tilstedeværelse i samfunnet. Det faktum at denne målgruppen får plass på dagsordenen, kan allerede ses på som en indirekte form for deltakelse. Videre gjenstår utfordringen med å undersøke hva småbarns deltakelse betyr, hva behovene er for å jobbe deltakende med småbarn og hvordan politikk kan støtte opp under dette. Det er muligheter for samarbeid på tvers av sektorene. Tendensen til å jobbe på en familieorientert måte er positiv. Samtidig kan dette skape spenning mellom barnets beste og foreldrenes og den utvidede familiens interesser. Kommer barnets beste alltid først? Hvordan ses barnets interesser innenfor familiesystemets interesser, der også andre barn med egne interesser kan vokse opp?

Det er viktig for fagfolk som søker å fremme barns deltakelsesrettigheter at barn alltid blir sett på som både enkeltpersoner og som mennesker som befinner seg i unike kontekster med unike relasjoner, omstendigheter og erfaringer. I Flandern har de utviklet en trinnvis guide for barns deltagelse som fagfolk kan benytte (Knowledge Center Children's Rights, 2021).

Til slutt bør fagpersoner være klar over at når de tenker på det enkelte barns deltakelse, er følgende punkt fra Konvensjonen om barnets rettigheter, generell kommentar til nr. 12, Barnets rett til å bli hørt, (FN, 2009, paragraf 29) det rådgivende prinsipp:

Barns forståelsesnivå er ikke bare en funksjon av deres biologiske alder. Forskning har vist at opplysning, erfaring, miljø, sosiale og kulturelle forventninger og graden av støtte og veiledning også bidrar til å utvikle et barns evne til å danne seg egne synspunkter. Det er derfor nødvendig å gjøre barnets synspunkter til gjenstand for vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Det bør tas hensyn til barnets individuelle og unike egenskaper, inkludert alder, kjønn, funksjonsnivå, preferanser og valg, kultur, etnisitet, språk, seksualitet, religion og barnets kontekst.

4. Å arbeide i barnevernet

4.1. Det spesielle ved barne- og ungdomsomsorg og barne- og ungdomsvern

En annen utfordring for fagpersoner når det gjelder å imøtekomme barns deltakelsesrettigheter er knyttet til de organisatoriske kontekstene de arbeider i. Innen barne-/ungdomsomsorg og barne/ungdomsvern ser vi et spenningsforhold mellom barnets ønsker og barnevernsarbeiderens samfunnsoppdrag. Til syvende og sist er det myndighetenes som står ansvarlig for beslutninger. I slike situasjoner er faglig åpenhet viktig. Fagfolk må huske å være tydelige om sin rolle, hva som er mulig og ikke, og hvilke beslutninger som er tilgjengelig for barnet å være involvert i, til hvilket nivå, og i forhold til hvilke problemer.

Fagpersoner jobber i tjenester og organisasjoner. Forskning forteller oss at barn og unges syn på hva de trenger for å delta effektivt skiller seg fra fagpersonenes perspektiver. For barn, er holdningen til, og deres forhold til barnevernsarbeideren vesentlig (Eerdeken, Raes, Vandenbussche 2017).

Profesjonelle refererer til deres ansvar for å beskytte barnet og sier ofte at de mangler verktøy for å realisere deltakelse i denne kompliserte prosessen. Verktøy som barn har utviklet selv fremhever

betydningen av hvem som snakker når, med hvem og hvordan, og ikke på hva de vil si (van Bijleveld, de Vetten, Dedding, 2020). Et viktig budskap for fagfolk er at det er like viktig å lytte og ta hensyn til "hvordan" noe blir sagt og ikke bare "hva" (van Bijleveld, 2013).

Det er også viktig at fagfolk er tydelige på hvordan de vil handle i forhold til det som er sagt og hvordan de kan vinne tillit til barnet (van Bijleveld, 2013). Det kan være utfordrende for barnet å engasjere seg når det er uklart hva som vil skje med det de sier. Det er viktig at profesjonelle håndterer dette på en god måte, fordi barn ofte opplever situasjoner med usikkerhet og ustabilitet, og voksne som ikke alltid er der for dem.

Deltakelse og medvirkning i barnevern og barneomsorg foregår innenfor spesifikke og mangfoldige sosiale arbeidskontekster: boligmiljøer, barnehager eller terapeutiske settinger, skoler, juridiske sammenhenger og fosterhjem. Konteksten innebærer ulike mandater, arbeidsmetoder og måter å samhandle med barn og deres familier på. Deltakelse og metoder og verktøy, krever alltid et oversettelsesarbeid til den spesifikke organisasjonen du jobber i.

4.2. Fra juridiske, politiske og organisatoriske rammer til praksis

Regjeringen gir retningslinjer og prosedyrer for praksis for å sikre barns deltakelse. Det er imidlertid et gap mellom lovgivning og regelverk som omhandler deltakelse og den daglige praksisen. Intensjonen om beste praksis i juridiske og politiske dokumenter, nemlig mer og sterkere deltakelse, følges ikke alltid opp i praksis (Bessart & Broadly). Politisk vilje får ikke nødvendigvis innvirkning på beslutninger som fattes på praksisnivå.

I barneomsorg og barnevern, og jo yngre barnet er, går beskyttelse ofte på bekostning av deltakelse. Prosedyrer i organisasjoner for å begrense risiko, forsterker noen ganger manglende oppmerksomhet på deltakelse. Fagpersoner må vite at FN understreker at det ikke er mulig å beskytte barn uten å erkjenne deres deltakelsesrettigheter. Beskyttelses- og deltakerrettigheter er sammenflettet. Videre bør fagpersoner være klar over at det finnes rammer og verktøy som viser at deltakelse også er mulig i en risikosituasjon. For eksempel er Signs of Safety (<https://www.signsofsafety.net/>) en måte å etablere en sikkerhetsplan med barnets aktive involvering og deltakelse.¹

Det er viktig å merke seg at å styrke barns deltakelse krever en regjeringspolitikk som legger til rette for og stimulerer til dette. Tjenester og organisasjoner har også som oppgave å skape de nødvendige forutsetningene slik at fagfolk inkluderer barn på effektive måter. Det er en rekke forutsetninger som ofte ikke er tilstrekkelig oppfylt for å styrke samarbeid med små barn. Utfordringer er knyttet til høy saksbelastning, lederskap, mangel på spesifikk opplæring og fagfellelæring.

For å synliggjøre omfanget og effektiviteten av samarbeid med barn, bør organisasjoner bruke barns rettighetsindikatorer til å implementere og dokumentere barnets deltakelse. Resultatene fra slike skåringskjema kan bidra til å holde beslutningstakere ansvarlige.

---

¹ <https://www.signsofsafety.net/>

5. Deltakelse som relasjonsprosess

Vi vil fremheve muligheter og utfordringer knyttet til fem områder som har betydning for barns deltakelse og medvirkning, gitt at deltakelse er relasjonelt avhengig. Disse er; rollen som profesjonell, ferdigheter, tid og rom, verktøy og metoder og verdier.

5.1. Den profesjonelles rolle

Hvis vi tenker oss at deltakelse har sammenheng med relasjonen mellom barnet og fagpersonen, vil det alltid være et misforhold i maktbalansen mellom dem. For barn er dette enda mer uttalt, fordi et barn er avhengig (i varierende grad) av voksne, og er mindreårig i forhold til en voksen.

Omsorgspersonens rolle og holdning til barnet er avgjørende: er barnevernsarbeidere en som bare undersøker omsorgssituasjonen og kartlegger barnets atferd eller er barnevernsarbeideren den som stiller på barnets side som en støtteperson? Eller inntar barnevernsarbeideren rollen som fortrolig venn, talsperson eller inkluderer barnet i beslutningsprosessen. Barnevernsarbeideren kan også gå inn i ulike roller vekselvis eller samtidig.

Fagfolk må være klar over at for å kunne involvere seg i et pålitelig omsorgsforhold med barnet, er det viktig at barnevernsarbeideren er åpen, ærlig og tydelig overfor barnet om hvilken rolle(r) de tar på seg, under hvilke omstendigheter, eller noen ganger må ta på seg, og hvorfor. Dette innebærer Barnevernsarbeidere bør innsikt i de muligheter og begrensinger rollen innebærer.

Til hjelp i slike prosesser, bør fagfolk kjenne til og beherske bruk av teknikker som å koble seg på barnets språk, være oppmerksom på hvordan de presenterer seg for barnet, inkludert: bruk av stemme, intonasjon, ord, kroppsposisjon, bevegelser; bruk av verktøy og materialer, vise kreativitet og så videre. Til slutt er det viktig at fagfolk har tro på at det å investere i et positivt forhold til barnet er viktig i seg selv (van Bijleveld, 2013).

5.2. Ferdigheter

Som allerede antydnet opplever barnevernsarbeidere ofte inkludering av små barn som utfordrende. Å inkludere barn krever bestemte holdninger og ferdigheter. Fagfolk må være klar over at det ikke er noen spesifikk metodikk som kan løse inkludering av barn, men heller at de innehar en grunnleggende samarbeidende holdning og at de kan bruke sin kreativitet (Bessart & Broadly, 2014). Dette betyr å legge like mye vekt på ikke-verbal kommunikasjon som verbal kommunikasjon og observasjon. Dette betyr også bruk av bevegelser, lyder, berøring, samt å engasjere seg i det som barnet er opptatt av (Grünwald & Thiersch, 2009).

5.3. Tid og rom

Tid og rom er av betydning når barns deltakelsesrettigheter skal imøtekommes. Her kan fagfolk møte på utfordringer som knytter seg til ulike årsaker.

Selv om fagpersoner er positive til å inkludere barn i deltakelse og medvirkning, kan de bli konfrontert med strukturelle utfordringer, for eksempel når et tillitsforhold mellom et barn og en omsorgs/fagperson er etablert i en fase i en sak og saken av ulike årsaker må overlates til en annen fagperson eller tjenesteinstans, der barnet får nye fagpersoner å forholde seg til. Barn har behov for kontinuitet i relasjoner og omsorgen, men også behov for fysisk tilrettelegging (et barnevennlig miljø, lave stoler og skrivebord og så videre) som gjør det mulig å kommunisere med barn (Seim & Slettebø, 2017).

Det tar tid å bygge opp et tillitsforhold og bli kjent med barnet, men dette er nødvendig for effektiv deltakelse. Kravet om å beskytte barnet kan ubevisst innvirke på profesjonelles handlinger når det gjelder å inkludere barn i deltakelse og medvirkning. Dette gjelder også tanken om "å få jobben gjort" og samle så mye informasjon som mulig og handle deretter (van Bijleveld, Bunders-Aelen, Dedding, 2020).

For det tredje betyr høy saksmengde at fagfolk ofte har liten tid. Mangel på tid gjør at barn ikke alltid prioriteres. For eksempel, under hjemmebesøk, blir tiden hovedsakelig brukt på voksne (Ferguson, 2016; Winter et al., 2017). Det er essensielt at organisasjoner, team og individuelle fagpersoner skaper tid og rom, slik at barns deltakelsesrettigheter imøtekommes.

5.4. Verktøy og metoder

Det finnes mange verktøy og metoder. Utfordringen og muligheten for fagpersoner er å a) få enkel og gratis tilgang til dem

b) få mulighet for å se verktøy og metoder i praktisk bruk

c) øke sin kompetanse gjennom utprøving i eksisterende relasjoner med barn de jobber med

d) ha reflekterende veiledning/samtaler for å utforske og utvikle en deltakende praksis med alle barn ved å øke sin selvbevissthet om barrierer og muligheter.

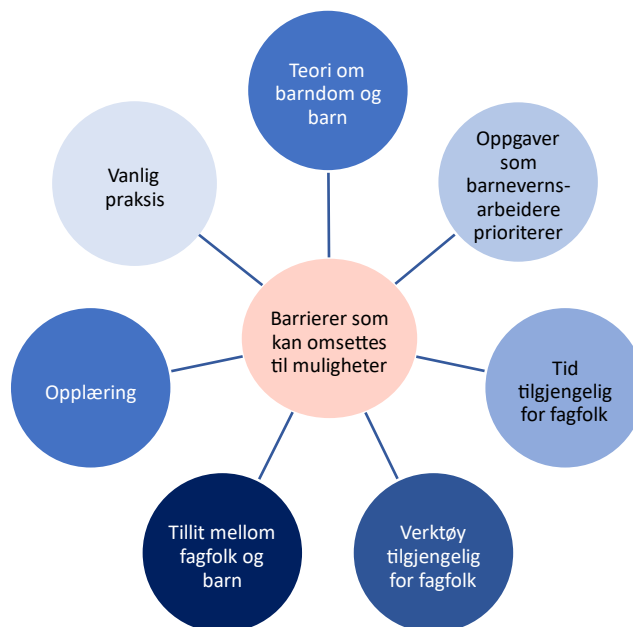
Se også oversikten 'Metoder og verktøy'.

5.5. Verdier

Alle fagpersoner må respektere og verdsette de unike egenskapene til hvert barn, deres valg og preferanser, deres utvikling, deres kompetanse og kapasitet, alder, kjønn, funksjonsevne, seksualitet, religion, etnisitet, språk, kultur og arv og kontekst.

6. Utfordringer og muligheter

Beskrivelsen av utfordringene og mulighetene er ikke uttømmende. De viktigste elementene er basert på våre funn i prosjektet så langt. En nyttig modell oppsummerer disse nedenfor:

Figur 3 Barrierer for kommunikasjon med og involvering av barn (Winter, 2009, 2010)

Referanser

- Bessant, J. & Broadley, K. (2014). Saying and Doing. Child Protective Service and participation in decision-making. *International Journal of Children's Rights* 22, 710-729. Netherlands: Brill Nijhoff.
- Boszormenyi-Nagy, I. & Krasner, B. (1986). *Between give and take: a clinical guide to contextual therapy*. New York: Brunner/Mazel.
- Eerdekens, W. (2022). The panda concept. [unpublished PowerPoint Presentation]. Ghent: AUAS.
- Eerdekens, W., Raes A., Vandenbussche, E. (2017). Kinderen in de jeugdhulp: participatie is meer dan praten. *Sociaal.net*, 22 mei 2017.
- Ferguson, H. (2016). What social workers do in performing child protection work: Evidence from research into face-to-face practice. *Child & Family Social Work*, 21(3), 283-294.
- Grünwald, K., & Thiersch, H. (2009). The concept of the 'lifeworld orientation' for social work and social care. *Journal of Social Work Practice*, 23(2), 131-146.
- Juul, R. & Dahlø Husby, I.S. (2019). Collaboration and conversations with children in Child Welfare Services—Parents' viewpoint. *Child & Family Social Work*, 2019; 25(S1):9–17. doi: 10.1111/cfs.12707
- Knowledge Centre of Children's Rights. (2021). Hanleiding. In vijf stappen naar een beslissing in het belang van het kind. Brussel: Departement Cultuur, Jeugd en Media.
- Morisson, F., Cree, V. (2016). Introducing the Child-Case-Context model. (<https://talkingandlisteningtochildren.co.uk/>)
- Ruch, G., Cree, V., Hadfield, M., Winter, K., Holland, S., Hallett, S., Morrison, F. (2022, 28 May). Talking and listening to children. <https://talkingandlisteningtochildren.co.uk/>
- Seim, S. & Slettebø, T. (2017) Challenges of participation in child welfare. *European Journal of Social Work*, 20:6, 882-893. doi: 10.1080/13691457.2017.1320531
- Van Bijleveld, G. Dedding, C. & Bunkers, J. (2013). Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: A state-of-the-art review.

- Van Bijleveld, G., Bunders-Aelen, J. & Dedding, C. (2020) Exploring the essence of enabling child participation within child protection services. *Child & Family Social Work*, 2020;25:286-293. doi: 10.1111/cfs.12684
- Van Bijleveld, G., de Vetten, M. & Dedding, C. (2020) Co-creating participation tools with children within child protection services: What lessons we can learn from the children. *Action Research*, 1-17. doi: 10.1177/1476750319899715
- Vliegen, N. (Host). (2021 November). Infant mental health. Door de oren van een kind. Aflevering 1 [podcastaflevering]. Expoo. Consulted 28 Februari 2022 from <https://open.spotify.com/episode/74UgK2AC2ZFjiMFu4Xh7ql>
- Wall, K. et al. (2019). Look who's talking: Factors for considering the facilitation of very young children's voices. *Journal of Early Childhood Research*, Vol. 17(4) 263-278. doi: 10.1177/1476718X1987576
- Winter, K. (2009) Relationships matter: the problems and prospects for social workers' relationships with young children in care. *Child & Family Social Work*, 14(4), p.450-460
- Winter, K. (2010) *Building Relationships and Communicating with Young Children. A Practical Guide for Social Workers*. London: Routledge.
- Winter, K. (2011). The UNCRC and social workers' relationships with young children. *Child Abuse Review*, 20(6), 395-406.
- Winter, K., Cree, V., Hallett, S., Hadfield, M., Ruch, G., Morrison, F., & Holland, S. (2017). Exploring communication between social workers, children and young people. *British Journal of Social Work*, 47(5), 1427-1444.